

a gosar d'ells, en mon viatge de no^cces. [Es tan trist y aburrit el viatjar sol! Continuament heu d'ofegarvos dins de vos, mateix les emocions que voldrieu comunicar a una altra persona que vos fos un veritable company y amic.]

—Que potser serà aviat aquest segon viatge a Amèrica? — observa ma interlocutora, ab picardia.

— Oh, no se'nvara; encara m'haig de buscar promesa. Però figureu-vos quin cas: els amics ens preguntaran, ahont anem en el viatge de bodes; — a Montserrat, tal volta? — «Oh, sà, els hi direm nostres — volen fer un viatge una mica llarg: anirem fins a Barcelona. — Uns nusis de Barcelona, fent el viatge de bodes a Barcelona! Quina bromal! Els amics s'imaginaran que lo que volen fer es un viatge del circumvalació ab el tranyia de deu centíms de les Rondes, per dins de Barcelona. *

blants ho havia fet per les vacunes dels grandiosos parchs de Xicago.

12. Cap a la punta del oval que fa'l llach, el tranyia s'aturà un minut a Chautauqua, la magnifica vila intel·lectual d'estiu posada en mitj del bosch y a la vorra del llach, voltada d'un ambient tan a propòsit per a conreu y entornament de la part ideal del esperit de l'home. [Ah! si nosaltres, els catalans, tinguéssem la madures social suficient per establir Chautauqua a casa nostra! Aquest pensament m'occupa tot el camí, y al deixar, al cap de dues hores d'anar-hi, el tranyia a Jamestown, finida la deliciosa excursió projectada en part per l'etarr, vaig fer-ho lamentant que mentrels els americans tenen una petita Barcelona apropi d'un Chautauqua, nosaltres no sapíem tenir un petit Chautauqua a la vora de nostra gran Barcelona.]

Etudi HOMS.

* L'autor està preparant una conferència sobre «la chautauqua americana», que donarà aviat al C. A. D. del C. G. y de la I.

Polítiques

Còm les gaster les repúbliques

En edicions anteriors varem donar la novicia de que a la Corunya, ab el vapor atlàntic, el Rei Cristià i els seus havien arribat dos exiliats que l'Govern de la República de Cuba havien expulsat de son territori perquè promovien vagues y enverinaven les questions obreres. Y els va embocar cap a Espanya, sobtadament, sense temps material més que per fer la mida.

Abans de l'intrusió dels dominadors blancs europeus, els rojos iroquesos y erics poblaben aquelles encontreades. Per allí mateix, precisament, passava la línia de la ruta d'aigua que els indians, durant seculos, y els exploradors francesos més recorrentment, seguiren, pera anar dels grans llacs al Mississippi y al golf de Mèxic. Del petit llach Chautauqua al gran llach Erie, que una barrena de turons separa, els indians portaven a coll les seves canyes y els seus articles de comerç, seguint un camí que, en part, es el mateix que ha aprofitat la línia del tranyia de Chautauqua a Barcelona. Els francesos batejaren aquest camí ab el nom de Portage, transport entre'l Chautauqua y l'Erie, nom que les conserven fins al present dia.

Barcelona era, fi d'aquest camí de terra y llach obligat de pas de la ruta d'aigua dels grans llacs al Ohió y al Mississippi. Segurament quels exploradors francesos, utilitzaren Barcelona com a punt pera guardar provisió, y ells degueren ser els que constumen la farola esmentada, que ara no se'nusa.

6. Y aquí no se estima d'introduir una petita història referent a l'origen del nom de Barcelona, donat a la vila del llach Erie. — Anira, per casualitat, qualche dia d'aquest camí de terra y llach obligat de pas de la ruta d'aigua dels grans llacs al Ohió y al Mississippi. Segurament quels exploradors francesos, utilitzaren Barcelona com a punt pera guardar provisió, y ells degueren ser els que constumen la farola esmentada, que ara no se'nusa.

7. Sencera l'arribada del tranyia y caigut després, ja des, a punt de donar-nos la mà y de dimos adeu per sempre, no vam poder menys d'observar, al dirigir l'esguart al meu entorn:

—Quina hermosura! Bellca cosa deu ésser veure contumaciam suau y varjats colors y aspirar doiges fragançies, viure com una flor entre les flors.

—Vos agraden les flors? hauria dit gent jardinereta, si en comptes de tenir son hòrt al pès de la petita vall de la riera de Chautauqua l'haguessin tinguat al gran y riquissim del Llobregat. Tenu, accepteu, si vós plau, aquelles roges y oloroses pençelles, encara que la brevitat de sa duració me recordi lo estimer que serà'l recor de nostra coneixença.

— Oh, no! No pas de mi part, — hauria replicat jo, mentres rebia les roses de sa mà.— Vostre recor serà tan duraçó com el fullatge, sempre vert, dels abets dels boscos ibanços de que m'heu parlat; y de la rosa'n servirà solament sa flaire.

Mes, per dissort de l'home romàntich que a estones s'hostatja dintre meu, no hi èrem pas al Pàs del Llobregat, ab tot y tenir Barcelona a quatre passes.

8. Al adonar-se de que sa mestressa s'havia aixecat pera acompañarne fins a la porta de l'hort, y que jo m'allunyava d'ell, el gosset malcarat va veure que aquella era la última oportunitat que se li oferia d'exhibir el seu gèni devant meu y, boy fermat, m'endressà uns quants lladruchs de despedida.

9. Remerciant la conversa y la seva amabilitat, vaig despidirme de la jardineria, tot deixant l'encreuador de transmetre una tarjeta meva a mistress White, la seva desconeiguda padrina.

10. A Westfield, el tranyia s'omplí d'italians de rostre colrat, de virolats vestits y de paraula tumbuhosa. La jardineria m'havia enterat de que en aquella regió hi vivien molts italians, els quals se guanyaven molt bé la vida, fent serveis de fruits y, especialment, fàbricant grape juice (such de rahims), un most que's bull al ferse, pera que conservi sa doctor y no formi alcohol, y que, en la diada del vi y de la cervesa, fans les senyores y les criatures poden beure als Estats Units sense perill de pecat. «Els italians van sempre darrera de la fruta», m'havia advertit la jardineria; salt hont hi ha fruta hi ha italiana.

11. Ah! no's blamso pas, pobres italians; els, com a bons meridionals, saben que les frutes—com les flors, com els céus blaus, com les cançons durant el treball, com els vestits virojos, com les paraules y els actes expressius d'un franc y extònic sentiment o emoció—son part de la vida, —quan més per ells, no pot pas redusir a guanyar dollars y a anar a la iglesia els diumenges. Els pobles, com els individus, potser podrien davorear en els que van darrera de la fruta y quan passen per sota d'un círcer o d'un pressenguer en fruit no saben estar d'allargat la mà a l'arbre, y els desprecien que aquells italians camperals se'n anaven a passar la festa a la italiana.

12. El tranyia salava com un autèntic italià de rostre colrat, de virolats vestits y de paraula tumbuhosa. La jardineria m'havia enterat de que en aquella regió hi vivien molts italians, els quals se guanyaven molt bé la vida, fent serveis de fruits y, especialment, fàbricant grape juice (such de rahims), un most que's bull al ferse, pera que conservi sa doctor y no formi alcohol, y que, en la diada del vi y de la cervesa, fans les senyores y les criatures poden beure als Estats Units sense perill de pecat. «Els italians van sempre darrera de la fruta», m'havia advertit la jardineria; salt hont hi ha fruta hi ha italiana.

13. Aquells italians del tranyia parlaven, en sa llengua nadina, de vinyes, de granges, de blat y d'altres coses de son treball. L'alt alegria y cordialitat eren innadiu de que portaven bossa plena. Una de les dones de la comitiva anava apagada ab ostentosos joyells que sola havien pogut ésser moda a Sicília. Era dissabte, aquell dia, y no era desacertat suposar que aquells italians camperals se'n anaven a passar la festa a la italiana a Jamestown.

14. El tranyia salava com un autèntic italià que via en els dies dels pell-roigs havia sigut senderol. Lo que aquells degueren tirar hores en recórrer fadisamente, nosaltres ho recordem descansadament en tres quarts d' hora. El sol ja s'havia post y, la nitua ilum, els passatges que creuaven tenien una nobilitat ampollosa y sumptuosa. No trigarem en entrar a la vora del llach Chautauqua, d'angles talment encantades a n'aquella hora. La vista dominava la massa d'aigua d'aquell petit llach en tota sa amplitud y podia encara enlliscar per la forestada vessant de l'altra vora. L'horra, les exuberants masses de vegetació y els reflejos ambrins en l'aigua feyen aquells noctis altament melancòlicos. Me vingueren a la memòria's quadres d'Arnold Böcklin y els del nostre Enric Serra.

Dita comissió s'nomerà «La Santa Germàndat» y la formen els senyors següents: president, don Joseph Maria Serrant; secretari, don Joseph Lloyd; tressor-

er, don Joseph Parés, y vocals: don Alfons Llambí, don Enrich Trull y don Ramón Vidal.

La seva missió consistix en recollir recursos pecuniaris a fi de subvenir a la classe de gastos: pagament de celles de preferència en presos o hospitalitzats, el menjador, gastos del procés, diligències judicials, etc., y jornals als correcionistes presos, assistència i tutela y jurídica y visita clària, a ser possible, als detinguts.

—Ha mort a Badalona don Pere Riera, que estava afusat al partit federal y era un gran amic del difunt senyor Vallès y Ribot. El senyor Renom havia figurat molt en la política badaloniana, especialment en èpoques molt crítiques y luctuosas. Havia ocupat l'Ajuntament, s'adherí al moviment de Solidaritat Catalana y actualment pertanyia a l'UMO Federal. A. C. S.

—Així tarda, poc després de les quatre, se van presentar en el Centre Obrer del carrer de Ponent variis inspectors de policia, procedint a la detenció de quatre acràtes expulsats de l'Argentina. Els detinguts se nomenen Eduard Gilman, Lluís Criado, Ferran Aldar y Antoni Laredo. Els tres primers convingueren ab el governador que embarcaran avui a bord del «Gleann XIII», per ésser traslladats de nou a Buenos Aires, a qual efecte havien de passar aquest mitjà a la Secretaria d'Indústria per recular els passatges. Per això s'ignora a què obreix la detenció.

La detenció d'Antoni Laredo s'efectuà quelcom més tard que les anteriors. En cotxe fou conduït aquest com els altres a l'Escola de policia y d'allí a les oficines de la Junta d'Indústria. Aquests drets s'ignora a què obreix la detenció.

El Comitè de Defensa Social ha acordat intervenir en la informació oberta, per la Diputació provincial sobre la Mancomunitat.

—Retallen d'un confirare local:

En tots els cercles polítics hi havia molt poca animació, manca absoluta de notícies, y en tots no's havíem de perdre les seves dades republicanes, com el mateix que ha aprofitat la línia d'ordres publicades.

Tempo enresa, la República Cubana va fer el mateix ab uns quants anarquistes, o que li varen semblar que ho eren.

Les repúbliques no s'hi miten garre en pendre aquestes mides de rigor, y els nostres republicans calien. Cap dels nostres diaris són disants republicans n'ha fet estrena.

Qui s'hi ha de mirar son les monarquies dels governadors de les monarquies, per si hi fan.

Les repúbliques no s'hi miten garre en pendre aquestes mides de rigor, y els nostres republicans calien. Cap dels nostres diaris són disants republicans n'ha fet estrena.

En tots els cercles polítics hi havia molt poca animació, manca absoluta de notícies, y en tots no's havíem de perdre les seves dades republicanes, com el mateix que ha aprofitat la línia d'ordres publicades.

Se'n diua que seria difícil pera l'U. F. N. R. substituir, arrintant a comentar-se les condicions de les persones el nom de les quals sembla mes indicat per la que figura, car cap d'ells reunia les qualitats de prestigi polític, experiència y drets de temperament y talent pera sostener l'unió, tan desitjada, ab les dificultats que ja existeixen d'ordre intern, y que s'han exterioritzat ab motiu de la elecció de la Junta Municipal del partit. Tots els candidats deien, inspirats per la seva voluntat, que la pèrdua del examen parlamentari.

Així va ferse la batalla de flors, que no va resultar interessant com altres anys, tota vegada que varen deixar de pendre part als grups de les corporacions y particulars de les quals tots els anys hi donaven un bon real.

Ab tot y abd, pels carrers y places de la ciutat s'hi va moure un moviment extraordinari, y el pas de la batalla va ésser presenciat per milers de persones.

Els carrers, en general, eren adornats ab un gust artístic ben dign d'elogi. Bon a part d'ells varen merèixer els aplaudiments dels públics.

Els concerts públics, teatres, cines, envelats y societats particulars varen venir-se favorables per una gran geració.

També les festes religioses, y molt en particular les celebrades a la parroquia de Sant Felip, se vegeren molt concorregudes.

Els senyors Salvatella y Laporta eren els dos nous que ab més insistència se citaven.

—La Juventut Regionalista de Sabadell ha dirigit una carta de pésam al director de «Las Provincias», de València, senyor Llorente y Falçó, per la mort del qual fou patriarca de les llitteres valencianes, don Teodor Llorente, la memòria del qual acabà d'honorar ab un solemnis homenatge.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del partit d'U. F. N. R., en quant a la que figura, que seria difícil pera la Junta.

Si opocien eren les opinions en quant a la designació de persona que ocupa la presidència de la Junta central del part

lo recordant en el primer semestre no passa de 531 milions, però això passa algunes vegades i en realitat no té importància, perquè en el segon semestre es quan creixen les exacions.

Ademés, cal tenir en compte que al motiu de la reforma de la llei del 29 de desembre d'últim no ha sigut fàcil la implantació de tributs i s'ha fet precisa la benevolència pera no causar perturbacions als contribuents.

Lo que importa és la bona administració i aquesta se perfeccionarà ab el temps de la reforma de l'any que ve.

Tot i que la recació vagi cosa fins ara en alta pera que al tancar l'exercici sigui satisfactoria, començen dret a esperar els símptomes ja manifestats, en lo que entra per mòrt, la bona gestió del ministeri de Hisenda.

«España Libre» diu:

Tres hores després d'haver finalitzat el mes de juliol, el ministre de Hisenda ens augurava que la recació havia augmentat en 6,229,737 pessetes sobre la dígua més del any anterior; a dir, que en el espai de tres hores coneixia les liquidacions mensuals de les 49 províncies.

Bonch bé; ab tot i aquest augment el Govern continua pagant crèdits extraordinaris i multiplica els impostos que el poble emsira.

A la frontera portuguesa

«La Prensa» publica una carta de Montaraz, firmada per don Salvador Canals, en la que aquest s'ocupa de la situació de Portugal.

Nega que's conspire a Mondariz i atrinxera a la por del Govern portuguès quant se diu i s'escriu sobre conspiracions.

La sembla bé que la República lusitana se defensi, perquè les institucions que no's defensen estan perdudes, i afegeix:

També nostre Govern està semidiputat en son devoir al no tolerar que dins d'Espanya's preparin moviments sedicons contra una nació ab la que estem en pau.

Viven a Portugal uns quants milers d'espagnols que van a esser víctimes de les repressives d'aquells ciutadans més desaforats en el culte a la seva Repùblica.

Nosaltres, els conservadors, que viem donar la veta d'alarma contra certs carregos d'intervenció armada en favor de la monarquia portuguesa. C'hem hauríem de suscitar la més lleu difusió en apoyar d'una mena d'intervenció clandestina contra la República, signi la que sigui nostra simpatia i demostrar solidaritat en el culte a ideals determinats?

A Bilbao, segons comunica aquell governador, comencen a notar-sí síntomes d'agitació entre certs elements que sembla interessats en promoure una vaga de personal.

Ha adonat el president que alguns amics de Bilbao li han fet nota que tots els anys, quan s'acosta la època de les negocis, a les quals ha d'assistir el Rey, es quan s'inclouen els treballs pera promoure conflictes obrers.

Diu, per últim, que es candorós pensar que vagin a Portugal homes de fora per una contra-revolució.

Podran entrar per la frontera armes i municions, però si dius no hi ha més que les agafin, no pensin que per un forat de la frontera vagin a entrar.

De Bilbao

Bilbao. — S'activen els preparatius per les regates.

— El dia que arribi el Rey celebraran un miting els conjuntsistes a Bilbao.

— S'havia declarat en vaga 111 obrers d'una fàbrica situada a San Salvador del Valle.

Demaren els vaguistes la readmisió d'un company despedit.

— L'Associació de Naviers ha acordat augmentar en 10 pessetes la paga dels fumigors, mogos, palers i mariners en la navegació d'atúria i gran cabotatge, i en 5 pessetes pera la navegació de cabotatge i escales.

Colegio. — Un Congrés

Pamplona. — En les obres de la fàbrica del ferrocarril de Leizarán hi ha hagut una colisió entre obrers gallegos i navarsos, per què estaven de setz.

S'han perseguit furiosament en un trajecte de dos kilòmetres. Quatre navarsos han refugiut a casa del rector i quan els adversaris anaven a assaltarla, les autoritats civils els han lligit a tots.

Han quedat ferits, el navarro, d'una punxetada, i variis gallegos del garrofades.

La Diputació de Navarra ha dirigit a les 48 postans una patriòtica circular invitant a que designin representants tècnics per al Congrés Nacional de Viatjants que's celebraria allí l'any vinent al motiu de les festes que la Diputació organiza pera commemorar el VII centenari de la batalla de les Navas de Tolosa.

Barcos yanquis

Gibraltar. — A les dèn del matí ha arribat, procedent de Noruega, una divisió naval norueguesa, composta des d'acorabas.

La vaga dels fundidors

Un grup de vaguistes fundidors ha intentat agreir a alguns obrers què's disposaven a entrar al treball.

La policia s'ha vist obligada a disparar en l'aire.

Els agressors han fugit.

La «Gaceta»

Madrid, 3, 10 matí. La «Gaceta» publica:

Declarant en situació d'excedent a don Luis Carballo Boada, registrador de la propietat de Lleida.

Disposant-se convoquen oposicions per a cobrir places de segon metge del Centre de Santitat de l'Armada.

Trasdiant, per concurs, la catedra d'història d'Espanya i Universal del Institut d'Oscàs al actual catedràtic d'història.

Desordres a Lisboa

Notícies oficials de Lisboa confirmen que abr ser registraven desordres davant del Parlament.

Aquestes notícies diuen que per una qüestió relacionada amb la manca de l'oli se promouegun un troble, arrançant els revoltosos fins a la porta del Parlament,

per tractar de la vaga de Toledo y procurarne la solució, hi confluixen aquest matí el senyor Canalejas ab el subsecretari de Guerra, general Orzosa.

La qüestió sanitaria

Madrid, 3, 415 tarda. El Sr. Canalejas ha passat una bona part del matí desplaçant als inspectors de sanitat, exterior y interior.

Han seguit ocupantse de les mides profilàctiques contra'l còlera.

Les notícies oficials de Trieste donen compte d'haver augmentat considerablement el nombre d'aracats de còlera.

De França y de Portugal, abont s'ha dit que hi havia alguns casos, no'n té notícies oficials el Govern.

Desordres a Lisboa

Notícies oficials de Lisboa confirmen que abr ser registraven desordres davant del Parlament.

Aquestes notícies diuen que per una qüestió relacionada amb la manca de l'oli se promouegun un troble, arrançant els revoltosos fins a la porta del Parlament,

per tractar de la vaga de Toledo y procurarne la solució, hi confluixen aquest matí el senyor Canalejas ab el subsecretari de Guerra, general Orzosa.

El vent glassat y la neu que queva

De sobte, va sentirse el soroll de dues

manys, picant l'una contra l'altra, en seynal d'aprovació.

— Què es això? — va dir en Gilbert axeixant sobtadament ab expresió d'alarmà i girantse cap a la porta que venia al llarren seu.

Un home at fat, cobert ab un vestit vell, lluit una bufanda de colors virolats en els que dominava'l ginch, s'estava dret a la banda de dins de la porta. Les ales del seu barret li queven sobreis ulls y la bufanda li venia tan arran de nas, que de la seva cara no se'n podia veure res més que aquest, el qual era accentuatamente agutxen. En Gilbert tremolava com una fula, y's va apoyar tan fortament al respuestal de la cadira que havia ocupat, que'n va trencar un barrot.

— Què es això? — i que voteu? — va dir.

Y tot dentrit vi donar una mirada furiosa a la petita escala que condusia a la dalt, com si lagaudis tingut l'intenció de buscàr una fugida.

L'extranger reya a grans esclars y el seu riu era clar, sonar, argenter, recordant a n'en Gilbert altre riure igual que ja havia sentit no sabia about.

Tot d'una el visitant va treure's el capel, va espolarxar la neu, y va tancar la porta. Després va trecer la capa, va sortir a fa vom de los fochi, va passar-se la mà pels cabells, d'aurats y lluents, y's va posar a refrescar's. March bigots, tot gasantzen a n'en Gilbert ab una amable somriu. El guardal' va saudar quasi poidad.

— Major... — va dir després d'un dupte.

— El Major, vos ho havou dit. Sembia que devou rebre poques vides per aquí, al menys avui ho fa greuge l'efecto ex-

traordinari que vos ha produït ta meva arribada.

La cara den Gilbert va encendres com el foc.

— Si, en efecte... Ademés es tan tan... va mormolar.

— Es veniat, son dos quarts de doce. He sortit de Londres ab l'expres de nos nou sense altre intent que de tenir ab vos una petita sentada. De l'estació fins aquí fu h' un bon treu, però he vindut a peu perque no hi havia cap necessitat de que ningú s'entrés de la meva visita. Es per arò que he arribat tan tant. Y' am anent a la qüestió. Vos ja devieu pensar que jo vindrà hoy?

— Per què?... No sé veure.

— Si, vos esperaveu la meva visita. No cal que insistiu sobre aquest punt.

La Raquel molt intriga guatava alternativament al seu marit y al Major.

Vestent al lit, Raquel, — va dir en Gilbert — no tenim cap necessitat de que'n escutis.

A lo qual ya ajustar el Major ab un somriure afable.

— No signeu tan brutal ab la vostra amable diòna. Lo que vos voleu dir es que li aconselleu que se'n vagi a descançar perque tenim necessitat de sostener una conversa seria y confidencial. Sou un home excedent, però tenim una manera de dir les coses a la vostra dona, que no es gens amable. Bonia no, senyora.

El Major va fer, ab la seva mà blanca plena d'anells, un gest que sembla empènyer a la Raquel fòra de la petita cambra.

La Raquel va anar a datar y's va ajeure al lit vestida.

El vent glassat y la neu que queva

de sobte, va sentirse el soroll de dues

manys, picant l'una contra l'altra, en seynal d'aprovació.

— Què es això? — va dir en Gilbert axeixant sobtadament ab expresió d'alarmà i girantse cap a la porta que venia al llarren seu.

Un home at fat, cobert ab un vestit vell, lluit una bufanda de colors virolats en els que dominava'l ginch, s'estava dret a la banda de dins de la porta. Les ales del seu barret li queven sobreis ulls y la bufanda li venia tan arran de nas, que de la seva cara no se'n podia veure res més que aquest, el qual era accentuatamente agutxen. En Gilbert tremolava com una fula, y's va apoyar tan fortament al respuestal de la cadira que havia ocupat, que'n va trencar un barrot.

— Què es això? — i que voteu? — va dir.

Y tot dentrit vi donar una mirada furiosa a la petita escala que condusia a la dalt, com si lagaudis tingut l'intenció de buscàr una fugida.

L'extranger reya a grans esclars y el seu riu era clar, sonar, argenter, recordant a n'en Gilbert altre riure igual que ja havia sentit no sabia about.

Tot d'una el visitant va treure's el capel, va espolarxar la neu, y va tancar la porta. Després va trecer la capa, va sortir a fa vom de los fochi, va passar-se la mà pels cabells, d'aurats y lluents, y's va posar a refrescar's. March bigots, tot gasantzen a n'en Gilbert ab una amable somriu.

El guardal' va fer, ab la seva mà blanca plena d'anells, un gest que sembla empènyer a la Raquel fòra de la petita cambra.

La Raquel va anar a datar y's va ajeure al lit vestida.

El vent glassat y la neu que queva

de sobte, va sentirse el soroll de dues

manys, picant l'una contra l'altra, en seynal d'aprovació.

— Què es això? — va dir en Gilbert axeixant sobtadament ab expresió d'alarmà i girantse cap a la porta que venia al llarren seu.

Un home at fat, cobert ab un vestit vell, lluit una bufanda de colors virolats en els que dominava'l ginch, s'estava dret a la banda de dins de la porta. Les ales del seu barret li queven sobreis ulls y la bufanda li venia tan arran de nas, que de la seva cara no se'n podia veure res més que aquest, el qual era accentuatamente agutxen. En Gilbert tremolava com una fula, y's va apoyar tan fortament al respuestal de la cadira que havia ocupat, que'n va trencar un barrot.

— Què es això? — i que voteu? — va dir.

Y tot dentrit vi donar una mirada furiosa a la petita escala que condusia a la dalt, com si lagaudis tingut l'intenció de buscàr una fugida.

L'extranger reya a grans esclars y el seu riu era clar, sonar, argenter, recordant a n'en Gilbert altre riure igual que ja havia sentit no sabia about.

Tot d'una el visitant va treure's el capel, va espolarxar la neu, y va tancar la porta. Després va trecer la capa, va sortir a fa vom de los fochi, va passar-se la mà pels cabells, d'aurats y lluents, y's va posar a refrescar's. March bigots, tot gasantzen a n'en Gilbert ab una amable somriu.

El guardal' va fer, ab la seva mà blanca plena d'anells, un gest que sembla empènyer a la Raquel fòra de la petita cambra.

La Raquel va anar a datar y's va ajeure al lit vestida.

El vent glassat y la neu que queva

de sobte, va sentirse el soroll de dues

manys, picant l'una contra l'altra, en seynal d'aprovació.

— Què es això? — va dir en Gilbert axeixant sobtadament ab expresió d'alarmà i girantse cap a la porta que venia al llarren seu.

Un home at fat, cobert ab un vestit vell, lluit una bufanda de colors virolats en els que dominava'l ginch, s'estava dret a la banda de dins de la porta. Les ales del seu barret li queven sobreis ulls y la bufanda li venia tan arran de nas, que de la seva cara no se'n podia veure res més que aquest, el qual era accentuatamente agutxen. En Gilbert tremolava com una fula, y's va apoyar tan fortament al respuestal de la cadira que havia ocupat, que'n va trencar un barrot.

— Què es això? — i que voteu? — va dir.

Y tot dentrit vi donar una mirada furiosa a la petita escala que condusia a la dalt, com si lagaudis tingut l'intenció de buscàr una fugida.

L'extranger reya a grans esclars y el seu riu era clar, sonar, argenter, recordant a n'en Gilbert altre riure igual que ja havia sentit no sabia about.

Tot d'una el visitant va treure's el capel, va espolarxar la neu, y va tancar la porta. Després va trecer la capa, va sort

NOTICIES DE BARCELONA

La calor segueix fent de les seves quars un gust, i lo que es per ara'l temps no presenta pas senyals de variació.

Les nits, més caloroses de lo que volen, porten a les afors de la ciutat molta animació, veientse's barvis de la Bonanova y Avinguda del Tibidabo formar animals.

A la capella del Sagrament de la parroquial iglesia del Jesús, de Gràcia, ha sigut avui benedicida l'únic matrimonial del nostre particular amic y company en la premsa don Domingo García Pujol ab la bellissima senyoreta donya Emilia Lluna Fernández.

Foron padrians, per part de la núvia, don Andreu Rius, en representació de don Andreu Fabregas, y don Tomàs Aymerich.

Per part del nuvi ho foren el rector de l'Universitat, senyor Baró del Bonet y el marqués de Casa-Brus.

Un dol recent de la família de la núvia ha fet que la cerimònia revestís caràcter purament íntim, sortint els nous vius de viage, un cop acabada aquesta.

— Tot comerciant devia adoptar els Segells de Cauchí flexibles, patentats de la Manufactura de Segells, Gravats, Relojes Sr. Rossi, Plaça Real, 14. Socursal: Rambla Centre, 31. Telèfon, 2.402.

L'Associació Jovençana Excursionista d'Avant, celebrada del passat dissabte, es la nit una visita al Observatori Astronòmic, son director don Joseph Comas Solà, durant una conferència.

Pera detall, al local social, Arribau, 21, baixos, tots els dies, de les tres de la tarda a les onze de la nit.

— El mal de cap se cura ab el VI Pinedo.

Als banys de l'Astillier, l'altra tarda, el banyador en Jaume Maristany, pera ajudar a un jove imprudent que s'ofegava, va deixar-se anar des de les imatges passeres de la construcció dels bañadors, produintse en la caiguda una forta contusió al front y una a la carnassa.

Es digna d'alabessa la diligència den Jaume Maristany pera'l proximit, y al mateix temps es degustable la finta de discripció d'alguns dels públics, que s'atrevenen a fer valentes sense posseir la necessària experiència.

— Al carrer Sta. Agnès, 21, han arribat nous discs pera Gramofons y aparatells.

Els moços d'EQUADORA de Sardanyola van capturar a l'estació de Sabadell a un tal Joseph M. Alaga, valencià, indoniacis, per haver provat de furar la cartera al metge senyor Sevilla a un vagó, entre Sardanyola y Sabadell.

Se li va trobar ressortiu una altra cartera ab un billet de 100 pesetes.

— Verneles-Bains: Algunas sulfuro-sòdiques.

Un municipal ha fet refinar a uns venedors ambulants, estacionats al carrer den Gàlvez Pelloier, prop del mercat de Santa Caterina. Per si hi ha tervingué un subjecte, ajudat de la seva germana, en pro de les venedors, y després d'excavar a n'quesetes a qui no se'n anessin, s'ha dirigit al públic y ha pronunciat un llarg discurs, dienció pels pescats dels municipis.

— L'eloquent orador ha sigut posat a disposició del jutge.

— Lavabos novetats, calentadors, banys, waters, preus baratissims. Lacompte germans, Passeig de Sant Joan, 44.

A un quart de deu del matí s'ha calat fóoli a un taller de molinetes de guix del carrer den Villarroel, 64, no se sab per quina causa, haventse cremat la tuberia, que es de carbó-cúiro.

Els bombers l'han apagat en poca estona.

Al recobrir la construcció s'ha vist que uns dels dormitoris no tenia cap condició d'higiene y era un cau d'infecció. Se n'ha passat avis a la Societat d'Higiene.

Miquel Revilla Alvarez, de 26 anys, empleat de la presó, volent pujar a un tramvia en marxa al carrer den Peire IV, ha caigut y s'ha romput la canma esquerra.

Una portera de la Ronda de Sant Antoni, amonibada per una malaltia llarga, si no gaire molt molesta, ha determinat suicidarse y al efecte se'n ha anat al proper mercat, ha comprat una capsa de polvos de matar rates, y se'n

ha pres, en mitjà de l'estupefacció dels circumstantes.

Per la bona dona no s'havia fixat en que la capsa porta una etiqueta que diu: «emfusiu para les persones».

Y en efecto, l'espectacle no li ha fet res.

Un municipal l'ha portada al jutjat. El jutje de guardia, després d'una severa repremenda, l'ha deixada en llibertat.

— Foso-Glico-Kola-Lectinat, cura inapetencia. B. Doménech, Rda. S. Pau.

Les festes que anualment celebren en honor de Sant Rocí els yehins de la Plaça Nova y carrer del voltant sembla que seran aquest any d'exceptional importància, constituint una de les novetats, l'estrena de 26 grans y artístiques banderes y 20 gallardets que adorinan la plaça.

Dites banderes y gallardets, confeccionats per la majoria de les senyores y escriviren com a teatre de les naturales un dels llocs més hermosos y pintorescos.

El teatre estarà situat a molta alçada per què els espectadors puguen dominar el conjunt des del pàl, en el que's podràn 3.500 cadres, a més de multitud de loges.

El expedicionari quedaren molt complerts de la frondositat d'aquests boscos y escriviren com a teatre de les naturales un dels llocs més hermosos y pintorescos.

El teatre estarà situat a molta alçada per què els espectadors puguen dominar el conjunt des del pàl, en el que's podràn 3.500 cadres, a més de multitud de loges.

Les escenes intimes y culminants se representaran al mitjà de l'escenari que quedarà enquadrat irregularment.

Ab tal motiu regna a la Garriga una animació extraordinaria, disponintse el veïnat y colònia estiuana a donar tota classe de facilitats, a qual si se gestiona un tren especial pera que pugui disfrutar de tan interessant espectacle la major concurrencia possible.

En la vinent setmana començaran els ensaigs y treballs preparatoris pera portar a cap tan attractiva festa.

— La Garriga, — Festa major. Programa:

Dies 3, 4 y 5 d'agost.—Solemnitat oficial.

La colònia estiuana oferira a Sant Esteve un penó, bella obra del artista don Cast Oliver. Professió, serenades, ballades y sarau.

Dia 19. Festa de Sant Rocí.

Dia 20. «Copa Tagamanent»: IV Concurs internacional del globus lluixers.

Dia 31. Festa de Sant Ramon.

Ignasi Iglesias y el pintor escenògraf don Salvador Alarma pera escollir en el bosch de casa Tarrés Lloch apropiat per efectuar a l'aire lliure l'estrena de l'obra original del senyor Iglesias, titulada «Flors de cincles», que s'celebrara el dia 3 del propiuent setembre.

L'espectacle serà lüstret musicalment pel mestre Casademont y la emissió en scènes a carrees dels reputats pintors senyors Moragas y Alarma.

Els expedicionaris quedaren molt complerts de la frondositat d'aquests boscos y escriviren com a teatre de les naturales un dels llocs més hermosos y pintorescos.

El teatre estarà situat a molta alçada per què els espectadors puguen dominar el conjunt des del pàl, en el que's podràn 3.500 cadres, a més de multitud de loges.

Les escenes intimes y culminants se representaran al mitjà de l'escenari que quedarà enquadrat irregularment.

Ab tal motiu regna a la Garriga una animació extraordinaria, disponintse el veïnat y colònia estiuana a donar tota classe de facilitats, a qual si se gestiona un tren especial pera que pugui disfrutar de tan interessant espectacle la major concurrencia possible.

En la vinent setmana començaran els ensaigs y treballs preparatoris pera portar a cap tan attractiva festa.

— La Garriga, — Festa major. Programa:

Dies 3, 4 y 5 d'agost.—Solemnitat oficial.

La colònia estiuana oferira a Sant Esteve un penó, bella obra del artista don Cast Oliver. Professió, serenades, ballades y sarau.

Dia 19. Festa de Sant Rocí.

Dia 20. «Copa Tagamanent»: IV Concurs internacional del globus lluixers.

Dia 31. Festa de Sant Ramon.

FET CERT

Després de llarga y grave malaltia que ha durat setmanes, per el pacient arribar al destí del període de la convalescència, però li falten forces, la malaltia ha deixat senyals en son cos, la debilitat n'és la causa, dorm malament, fa males digestions, sofreix desvaneximents, té mal de cap y no pot desemparar-ne les funcions cerebrals perque se censa, ha perdut la memòria y l'aptitud física pera poder dirigir els seus negocis... ¿Què fer? unes ampollas de aixarop de HIPOFOSFITOS SALUD li han donat la força que no tenia en els nervis y la sanci, totes les funcions han tornat a la normalitat, la restauració de forces es evident y son VIGOR FISICH MAJOR QUE'L NORMAL, està curat y pot tornar al seu negoci content y satisfet del favorable exit obtingut ab l'aixarop HIPOFOS FITOS SALUD de Clement y Compañía, finch aprovat per la Royal Academia de Medicina. — Se ven en les principals farmacis.

— Antí se reuni la Junta Directiva del Comitè de Defensa Social baix la presidència de don Alvaro Maria Gamin, havent pràs, entre altres acords, el de intervenir en l'informació oberta per la Diputació provincial sobre la Mancomunitat Catalana. També s'acordà donar el pésam al soci don Jaume Santomà y Raventós per la mort del seu fill gran.

HORTA.— Hi ha gran entusiasme en aquesta barriada per la fundació que donarà el diumenge, 6 d'agost, a la nit en el Centre Català d'Horta y Santa Eularia, la notable companyia del teatre Roma, dirigida pel reputat primer actor don Pere Codina. El programa té força atractivs, car se representaran una de les obres mestres del gran Guimerà, com «Mar y cel», interpretant el protagonista l'eximi artista senyor Codina, y per fi de festa, el bonic pas de comèdia del aplaudit autor don Joseph Mora, «Un cop de vent».

— DE FORA

— Port de la Selva (Empordà). — Festa major. Programa:

Dia 4: Screamades, concerts y sardanes.

Dia 5: Ofici a la Verge de les Neus y sardanes; concert, professió y sardanes; concerts y ball al aire lliure al moll den Balení adornat.

Dia 6: Ofici y sardanes; concerts; cursa d'obstacles y cintas; sardanes; concerts y balls.

Dia 7: Sardanes; concerts; regates a vela y a rem; cucanyes y sardanes.

— Diuin de la Garriga que varen estar en aquella vila l'autor dramàtic don

Municipi

El Gremi de cabres ha presentat al governador civil un recurs en suplicació que dondi sense efecte la resolució de l'Alcaldia, prohibint el trànsit dels remarts de cabres per la part antiga de Barcelona, des de les més del matí fins a les vuit del vespre.

El recurs se fonamenta en que l'ordre cosaconsol l'exercici d'una indústria y l'interingir per la qual Article 12 de la constitució, en que l'afingeix la facultat concedida per l'episcopat 40 seccions segona de la tarifa quinta industrial, en que no s'ha admés quel mètode de les cabres sigui anti-higiènic, en que presta un gran servei al veïnat y en que l'ordre de l'Alcaldia causa un greu perjudic als cabres.

Ha sigut portat al Museu el bust de la Reina Regent, den Querol, llegat per el senyor Coll y Pujol, al Ajuntament.

Per havense d'ausentar el senyor Carretero Candí, s'ha encarregat de la timoneria del districte VIII el senyor Vallès y Pujols, a qui correspon el reglament.

La Cambra Agrícola del Empordà, secció d'Hostalrich, ha enviat una protesta contra el projecte de portada d'aigües del Tordera.

— Desde la Vall de Ribes

At Hotel Montagut, el balneari de la Vall de Ribas, s'hi están preparant unes moltes interessants festes de sport, un concurs de lawn-tennis davant les pistes construïdes a prop del Hotel cobertes de fl. herbez (gazon). Se jugarà el campionat dels Pirineus disputant la copa cedida per don Tomàs Montagut, diputat provincial del districte y propietari del Hotel.

Hi haurà una setmana dies del 13

Confirmant la creença de que l'arbrat públic, y en especial del Ensanche, pera faltar d'aigua, y está a risch de morir, un apreciable subscriptor ens comunica lo següent:

«Degut a la persistent sequera y al complet abandó del qui deuria cuidar-sen, pot observarse en l'arbrat del Ensanche molts plàtans, els pàmpolis dels quals prenen el color dels caps filològics.

En el tron del carre de Girona, entre Cassà y Ausiàs March, n'hi havia algun que ja se'n donava per mort, però un bon vent, un xich aficotan a botànica, no va parar fins a regalar cada dia, y posar tornen a borronar per posar nous pàmpolis.

El remey, com se veu, no es difficultat.

Shan recaudat per arbitris, durant el mes de juliol: cobradores, 116.280 90 pesetes; directe, 73.614 79; cédules, pesetes 108.558 988; mercats, 116.540 87.

Total, 414.995 54 pesetes, o sigues 81.773 38 més que en juliol del any passat.

L'Arenys Obrier de Sant Andreu ha invitat al alcaldé a l'inauguració del nou local.

Dissabte s'inaugurarà la font de la Rambla del Tríomf, tocant al carrer den

al 20 d'agost actual, de festes esportives, segunt aquest programa:

Dia 13. Arbada; trifileg de campañas; enlairament de bombes; sardanes y altres balls al passeig del establecimiento; concert al saló.

Dia 15. Funció religiosa a la capella del establecimiento; almoines, als pobres; ball infantil de trajes al saló del establecimiento.

Dia 16. Inauguració del concurs de lawn-tennis a la pista Parramon; concert y ball al saló.

Dia 17. Concursos de tret a la roda, de croquet y de golf.

Dia 18. Sardanes y ball al pati del establecimiento; escarmasses; iluminaria del bosch y jardins del establecimiento balneari.

Dia 19. Prova definitiva del concurs de lawn-tennis; partides jugats en la gran pista d'herbez fi (gazon); entrega de la «Copa Hotel Montagut»; gran cotillón al saló del Balneari.

Programa de les proves:

1 del Campionat dels Pirineus, Copa Hotel Montagut, partit individual per cavallers.

II Partit per parelles mixtes, sense ventades.

III Partit per parelles de cavallers, sense ventades.

Se concediran medalles de premiación y placa.

Aquesta copa ha d'esser guanyada dos anys seguits o tres anys, pera que definitivament quedi de propietat del guanyador.

Music-Hall de modistes continuen els seus ventades.

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes. - Art antich y modern. - Pedagogia artística. - Museus y Coleccions. - Art nacional y extranger. - Curiositats barcelonines. - Ressenya de conferencies. - Exposicions locals y forasteres. - Llibres y Escoles. Notícies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

85

Fragment de tira, ab motius circulars, punt de Catalunya

Perteneix al Museu de Lió, y es procedent de la Col·lecció Pasó.

Les puntes y les puntaires a Catalunya

En aquesta terra de Catalunya, benedida per totes les gracies y totes les penes, a s'hà estat major de llanguent d'un dels més belles oficis, a qui paquin treballar mans femenines. Es de les puntes y de les puntaires que avui volem parlar, perquè cor ja fa massa temps que ns punxa de ganes de fer-ho per l'amor que tenim a les obres de belleza.

En aquesta terra de Catalunya, benedida per totes les gracies y totes les penes, a s'hà estat major de llanguent d'un dels més belles oficis, a qui paquin treballar mans femenines. Es de les puntes y de les puntaires que avui volem parlar, perquè cor ja fa massa temps que ns punxa de ganes de fer-ho per l'amor que tenim a les obres de belleza.

Per tot això y per moltes altres coses llargues de dir, que quan un home pensa que aquesta terra, hi sigut terra de puntaires, y que en els pobles de la Costa totes les dones no feyen, y quels petits comentaris oberts de cara al mar son plens de puntaires mortes se sent pesar al demunt del cor un pes de melangia que'n fa penedar d'haver oblidat per tant de temps aquesta nova gracia de la estimada terra, y ens fa venir unes ganes totes il·liriques de anar de poble en poble per besar les mans de les padriñes que encara cada dia, tota la parta que ombréjal patí blau, fan moure amb un craquejar tot infantil els boixets sobre'l coixí.

Encara avui, de molt vaga manera emprò, les realitats escasses parlent del valor social d'aquest bell ofici. Ell florí en els millors anys, al bell mitjà de la hora de les arts domèstiques, y la dona hi guanyava condició d'artista, sens esbullir, al revés, embolint la condició lògica de la vida patriarcal.

Vora's portals de les cases blanques que miren de cara a la mar blava, una dia les dones s'aplegaven per aquesta labor. Devant de cada porta una mestra, voltada de ses filles, obrava les detallades filigranes, compartint el goig de la labor ab els afers de la far. Les cançons, aquelles doçissimes cançons de Catalunya, rimaren més d'un cop les hores calmes de la tasca, y els ulls deus de les amablessimes mulleres, més d'un cop també fugiren mar enllà, bont el sol de la tarda daurava una vela coneguda.

Literatura?... Nò, vida, vida riquissima en el fons de tot això. Vida plena d'amor y d'alegria. Podran els poetes débils cantarla ab xiroyes parades, mes ella, en el seu veritable existir, no perdrà per això cap de les seves altres gracies.

Vena aquest ofici voltat de glories y prestiges. Les mans de les reines y de les princeses hi havien deixada sa noblesa. Santa Isabel, Maria Stuard, Maria Antonieta, Caterina de Medicis... noms y noms podírem afegir; encara, de reines que moriren, qui posaren l'amor de ses mans divines d'una aquesta doçissima labor.

Els inventaris son plens de dades d'aquesta mena. Per poch que s'haqüe tafajenda la història d'aquest art, vos encauen de la intervenció dels reys, orgullosos de tenir en el seu poble tan bell privilegi. Els ducs de Venecia, dictant lleis favorables a les puntaires de les vores dels canals. Maria Antonieta intervenint amorosament a la Escola Reyal de França, d'hont la revolta treya les puntaires pera durles a la guillotina pel pecat d'amor a la Reina. Maria Stuard, en sos darrers dies de presó, laborant randles pera deixarles de recort als seus servidors fills, y tantes altres belles històries femenines que ilustren la vida d'aquest art, com la tradició de la doçissima reina Santa Isabel d'Hungría, que tenen per patrona les puntaires que vorà's canals de la morta Bruges.

A Catalunya, arrabaya, massa tart aquest ofici pera fer-li reials honors. Ben cercat trobarem prou en els inventaris de les nostres cases senyorials el testimoni víu de les nobles mans de les dames arlejadades en aquest treball; més a manca d'això, mentre esperem els temps de les recerques, apuntarem aquest víu amor del poble per l'art de les puntaires.

Es tota una història, ab el capsal misteriós de totes les històries. Vaguees mostres y suposicions declaren la existència de punties a Catalunya en el segle XIV, més els documents ne parlen ab tanta escassetat, que això sols fa de-

dur que seria en aquell temps l'art de la punta cosa de poch us entre nosaltres. Una continuació del brodat potser sobre malla, treball d'àquila, o d'esistora, en les obres dites de punt trepat, deurien ésser les peces originals, derivades d'aquells exquisits brodats de seda sobre les purissimes teles de lli, com es el magnific fragment procedent de la Senyera gironina, que posseeix el nostre Museu.

Mes el segle XVI ja dona més abundoses notícies, y la punta al coixí neix a casa nostra, portada de Flandes, segons es una portada d'Itàlia segons els altres. En Fiter i Ingles, un dels poquissons qui ha estudiat la història d'aquest art, deixa en sa conferència donada molts anys enrera, a la Societat del Foment de la Producció, que la punta al coixí pervenia de les relacions d'Espanya als Països Baixos. Mossèn Gudiol, el nostre col·laborador y eminent arqueòleg, troba un document referent a la Seu de Vich, hon se parla de "Guarnició de fusells, fusons y punties", qual nominació creua derivada dels fusells italiàs, y assegura que la introducció de punties al coixí data de mitjans del segle XVI.

Més es lo cert que en les altres terres d'Espanya, les mestres del punt d'Espanya han fet al baixet, daten tot just del predomini hispànic als Països Baixos, y que venint de l'un costat o del altre, l'ofici arribà aquí, extensemte molt principalment per la regió de la baixa y l'altra costa de llevant, y per la banda de ponent a tot el Pla del Llobregat y pobles successors.

De relació directa ab Holanda alguna n'havien tinguda. L'art dels nostres cincents i dels darrers quatrecentistes bon atament havia pres per aquell camí, i si es cert que l'art d'Itàlia, arribava en el segle XVI a nosaltres, no es menys cert que'n pervenia ja un xic modificat de les terres andalusas principals.

Es una feina pera l'històric fadó la d'clarir les possibilitats d'una importació directa de Flandes a Catalunya, en qual cas la derivació del nom fusell, pervenent dels fusells italiàs, no serà obstacle, per quant es encara cosa que Itàlia y Flandes se barallen, si foren uns o els altres els primers en fer punties al coixí.

El comentarista de la col·lecció Pasó, adquirida pel Museu de la Cambra de Comerç de Lió, ve a dir admirat: "Els inventaris son plens de dades d'aquesta mena. Per poch que s'haqüe tafajenda la història d'aquest art, vos encauen de la intervenció dels reys, orgullosos de tenir en el seu poble tan bell privilegi. Els ducs de Venecia, dictant lleis favorables a les puntaires de les vores dels canals. Maria Antonieta intervenint amorosament a la Escola Reyal de França, d'hont la revolta treya les puntaires pera durles a la guillotina pel pecat d'amor a la Reina. Maria Stuard, en sos darrers dies de presó, laborant randles pera deixarles de recort als seus servidors fills, y tantes altres belles històries femenines que ilustren la vida d'aquest art, com la tradició de la doçissima reina Santa Isabel d'Hungría, que tenen per patrona les puntaires que vorà's canals de la morta Bruges.

A Catalunya, arrabaya, massa tart aquest ofici pera fer-li reials honors. Ben cercat trobarem prou en els inventaris de les nostres cases senyorials el testimoni víu de les nobles mans de les dames arlejadades en aquest treball; més a manca d'això, mentre esperem els temps de les recerques, apuntarem aquest víu amor del poble per l'art de les puntaires.

Es tota una història, ab el capsal misteriós de totes les històries. Vaguees mostres y suposicions declaren la existència de punties a Catalunya en el segle XIV, més els documents ne parlen ab tanta escassetat, que això sols fa de-

cosa que perjudica notablement, per quan es precisi, fer atals distincions en els estudis d'investigació històriques.

***

Mes si n'hi en clar pot dir-se per manca d'aprofondits estudis especials, ben contents podem estar de tenir obres de punt de Catalunya, prou belles pera afirmar la gloria d'aquest art a casa nostra; obres tan belles com aquestes ab que avui enjouen la nostra «Pàgina», que formaren part de la Col·lecció Pasó, malauradament desaparecudes de la nostra terra, pera passar a enriqueir un Museu estranger.

Un punt de vista econòmic ben interessant podrà oferir l'història de la punta a Catalunya; y es aquest del mercat y dels beneficis que'l mercat reportava a les puntaires humils, com dels sistemes de venda y extensió de les seves produccions.

Com en la majoria de les industries domèstiques, (alguns deall semblaient pot trobar-se en l'història del teixit y l'estampat a Catalunya) els mercaders anaven per les cases a comprar a les puntaires la labor feta. Els preus se mourien a dintre un tipus determinat, y el mercader ambulant, concorrent a fires y mercats, passejava les obres primoroses de les incògnites artistes per les places vilatanes, hon les noyes menys sortoses que les puntaires gastaven els seus sous ab passió per atals obres dafilgranada guarnició.

Un altre punt interessant per cert, com a totes les industries populars, es dels dibuixos.

D'ahom sortien? Quin era l'anònim artista que inventava les florides exòmiques que campen per les randes? Foran les mateixes dones humils traspassant-se de mares a filles unes formes tradicionals, inventades un dia al etzar com les notes d'una cançó popular? O foren tal volta imitacions de les obres dels artistes del temps, entrevistes pels ulls de les incògnites artistes?

Es encara aquest problema de l'inventió popular desventuradament poch conegut. Y a fe que valdrà la pena d'atcarlo ab tota decisió, perque ell ha de revelar nous camins al estudi de la filosofia del art, car en lo enològic, no cal pas dubtar que s'amaguen rahons d'una força indiscutible, que la psicologia inclou, no podrà pas descobrir

encorejat ab l'art fill de la cultura de aquells països, y si alguna similitud hi té, no cal dubtar quo es l'art culte el que l'ha reculídat del art popular.

L'art fonamental, per les altres raons del fet de la producció artística, honesta creadora se manifesta lliure, es seguir que ella dona la raó de les imitacions. Encara entre les nostres puntaires, s'anomenen la «Trena», el «Mari», y el «Pessich», labors dimitracions, diferents, corresponents al «Trina», «Mata

pontana» ab el dibuix expandint, fins a un treball organitzat, en el qual el mestre encarrega, dona dibuixos y fa prestat. Tota mercantil, aquesta transformació segueix que ella dona la raó de les imitacions. Encara entre les nostres puntaires, s'anomenen la «Trena», el «Mari», y el «Pessich», labors dimitracions, diferents, corresponents al «Trina», «Mata

Treball de punta al coixí imitació a punt de Flandes fet a Catalunya

Perteneix al Museu de Lió.

que l'home transformat per les cultures, dotes aquelles condicions naturals, que fan una de les majors glories del art, o sia l'harmonia d'el, ab les costums, la vida social, les condicions geogràfiques, les formes de la natura propia. Es per això que reclamen per les puntaires primitives col·locades sola la terra de

lletó» y «Pizzos italiani» o «El punt de Flandes», y altres y altres mostres de punties extrangeres, denotant que l'mercader ordenen la seva reproducció en vistes el major o menor èxit que en el mercat tindrien els productes de aquells països. Sens dubte coincideix la transformació de les imitacions. Temps en què l'art de les punties, per aprofitar els principals centres productors de uns models o patrons, alguns dels quals avui encara les puntaires fan de memòria, més per rutina que per amor a una tradició.

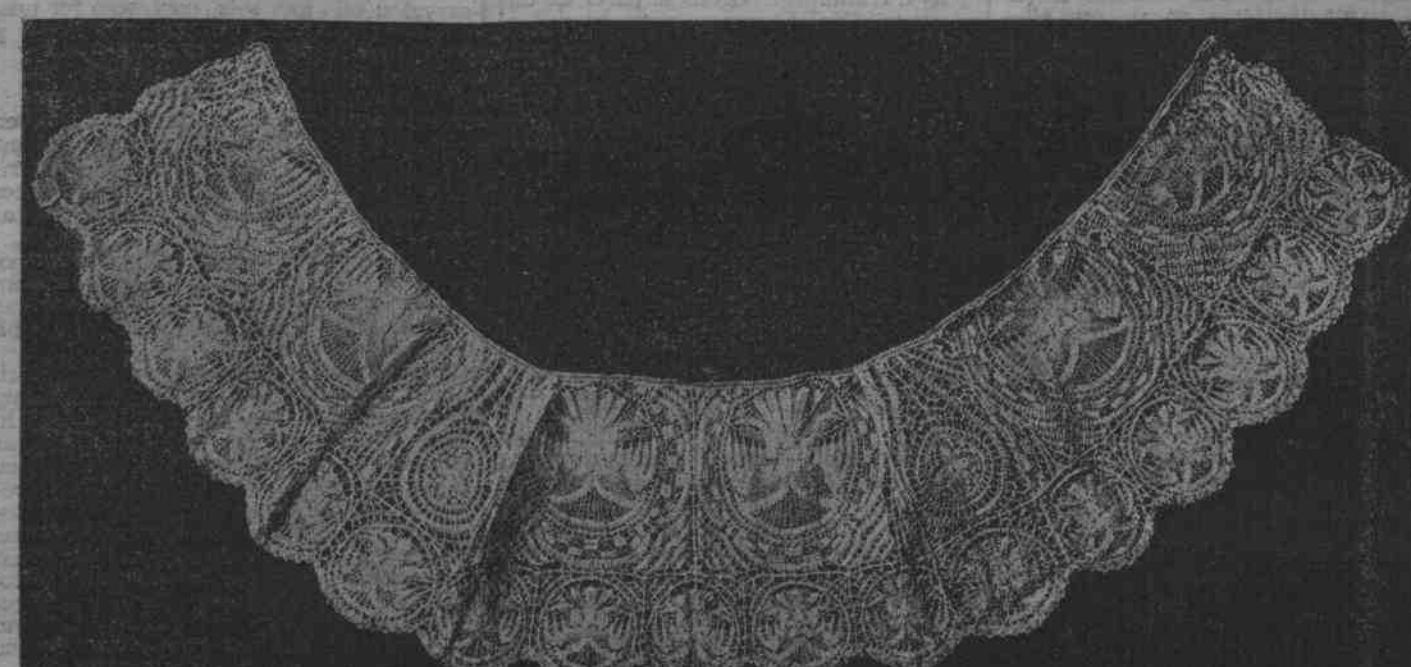
En Fiter i Ingles, en sa conferència citada l'existencia de la Biblioteca de Santa Genoveva de París d'un llibre o col·lecció de patrons, posser de les darreries del segle XV, procedent de les abadies de Lió y de Saint Germain le Près. Varias dets dibuixos van firmar pel monjo Joan Mallo, qual cognom català subratlla l'autor.

D'Itàlia, també en aquest temps, se tenien notícies semblants d'exsistència de collections de dibuixos, més aquí sembla que no compareixen prou fins al temps malaurat de la nostra decadència, a principis del segle XVII, quan a l'origen d'una gran prosperitat propria s'estima més un extrangere, y no's reyen les distincions necessaries, entre lo que es obra d'amor original, y lo que es fet de repetició, qual repetició, per lo tant, pot abaratir uns.

Rodolant per aquesta pendent de la rutina y el mercantilisme, mancad de les riqueses, ingenuitats, y amors d'un art propi, la punta catalana, s'es anada morint, morint fins arribar als nostres dies que està a les acaballes.

Segons dets que extrayem del treball del senyor Fiter, en el darrer terç del segle XVIII, hi havien a Catalunya 8.000 puntaires, y a la capital, segons Peuchet, 2.000. En Vargas, en el seu Diccionari Geográfic, ne posa 12 mil a Barcelona solament, y al 1809 al començar el passat segle, Leborda, al recórrer les terres de Catalunya, indiqua la indústria en plena activitat a Tordera, Mataró, Pineda y Mataró.

En 1840, renixa l'indústria ab una ciutat viaria, y el balanci del port de Barce

Coll de puntes a l'agulla

Obra catalana que's conserva al Museu de Lió, y procedeix de la Col·lecció Pasó.

de la riquesa desconeguda de les nostres punties, per q'antiguitat de les punties fets al coixí, tenien mostres tan antigues com les quals dos pobles mostren pera sa dispera, y de tant h'abat maniera treballades, que tal vegada poden determinar una anterioritat de part nostra. Llàstima que'l comentarista, en el seu treball, no fass les distincions necessaries, englobant los punties catalanes, les castellanes y les gallegues, sota el nom general d'Espanya.

si abans no's fa un recull d'elements d'art popular, suficient pera constituir una bona base de material d'anàlisis.

L'imitació feta a Catalunya de punties d'altres països, com aquest magnific fragment de punt de Flandes que reproduim, podrà donar a n'altres la raó débil de que les formes populars foren imitació de les formes d'art superior; mes cal despreciar això en absolut, per quan l'art popular dels húngars y dels russos, mostra una absoluta dife-

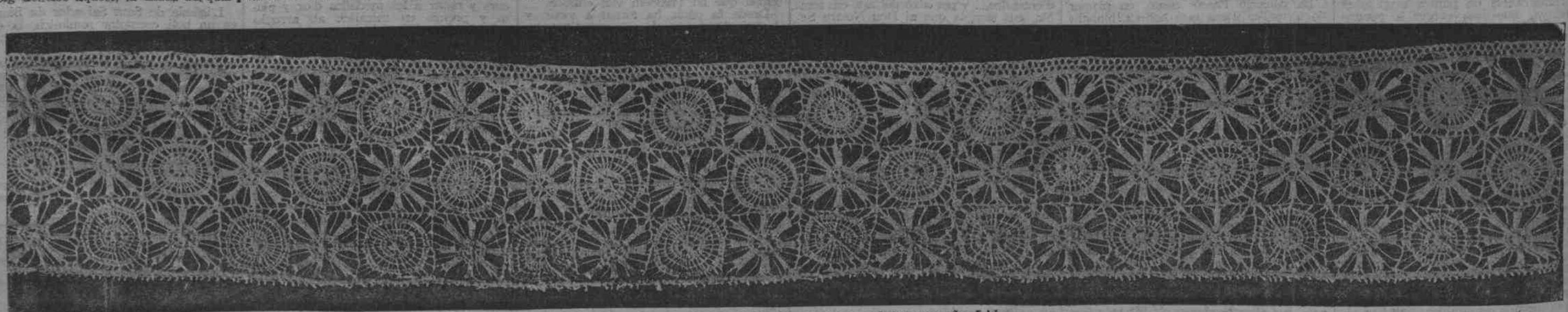
raents turous que voregen la mar blava, ta glòria de l'inventió.

***

Mes al avançar els temps, els sistemes econòmics han canviat. La creixença de les capitalitats transformen la vida mercantil nomant fins arribar als nostres dies que està a les acaballes.

Segons dets que extrayem del treball del senyor Fiter, en el darrer terç del segle XVIII, hi havien a Catalunya 8.000 puntaires, y a la capital, segons Peuchet, 2.000. En Vargas, en el seu Diccionari Geográfic, ne posa 12 mil a Barcelona solament, y al 1809 al començar el passat segle, Leborda, al recórrer les terres de Catalunya, indiqua la indústria en plena activitat a Tordera, Mataró, Pineda y Mataró.

En 1840, renixa l'indústria ab una ciutat

Franja a quadres, punt de Catalunya, al Museu de Lió

Procedeix de la Col·lecció Pasó

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

G. HOMAR
MUEBLES • LAMPARAS • MOSAICOS • DECORACION
CANUDA:4: BARCELONA
TALLERES : Carrer Sarrià, 88

Gran premi

Londres, 1907

Gran premi

Madrid, 1907

Gran premi

Saragossa, 1908

Gran premi

Venecia, 1908

Gran Copa

Venecia, 1908

Gran premi

Paris, 1903

Membre del Jurat

(Per concurs)

Paris, 1909

Dobles Artistícs Busquets

Ciutat 9. Barcelona

Llibreria Nacional
= Y EXTRANGERA =
22, Rambla de Catalunya, 72
(Devant del monument del Clavé)
Comers de Antiguitats
Francisco Llorens
Bou de la Plaça Nova, 9 y 11
BARCELONA
*****

Comers de Antiguitats

Francisco Llorens

Bou de la Plaça Nova, 9 y 11

BARCELONA

*****

Gran assortit en reproduccions artístiques

Grans Tallers

DE GRAVAT

Baguña & Cornet

Mallorca, núm. 192, Barcelona

Telèfon núm. 7.452

També se reben encàrrecs: Cardenal Casañas, 4

Pere Reig y Fill

MOBLES Y DECORACIÓN

PASSEIG DE GRACIA, 27

CASA FUNDADA EN 1852

BARCELONA

Crònica

Els monuments de Venecia

La ciutat de Venecia ha reedificat la seva vella torra enrunada; però els seus monuments so venen avui amenaçats de un greu perill.

Acabem diant que aquest recull de models tant variats constitueix un cabal de documents útils per tots aquells que se dediquen a la fabricació de puntes, i contribueix a propagar el gust d'aquest art, que té dret a tots els encorataments d'aquells als qui la fortuna els permet fer viure les interessants obres que's dediquen a n'aquest treball.

Agustí LEFÈBURE.

Les broderies a l'aiguila sobre malla, tenen la major part, un caràcter de fabricació molt diferent; elles son sovint executades sobre un escenari, qu: no es pas matx com la malla, cav, solom, les puntes al cost, després d'un estamen un xich profund, ens desobreixen que elles provenen d'un sistema de fabricació y de picat de la tècnica del qual es desconeixen les origens de la fabricació espanyola absolutament especial d'aquest original.

Les broderies a l'aiguila sobre malla, tenen la major part, un caràcter de fabricació molt diferent; elles son sovint executades sobre un escenari, qu: no es pas matx com la malla, cav, solom, les puntes al cost, després d'un estamen un xich profund, ens desobreixen que elles provenen d'un sistema de fabricació y de picat de la tècnica del qual es desconeixen les origens de la fabricació espanyola absolutamente especial d'aquest original.

Aquesta prova material ens ha permès classificar les puntes sense constatació possible, y de diferenciarles de certes tipus similars executades, ja sia a Itàlia, ja sia a Flandres.

En efecte, l'Espanya ha adoptat des de temps més reculats una manera de treball nel pintxat del seuus dibuixos que consisteix en una malla quadrada, executada ab l'ajuda d'agulles fixades en plena intersecció dels fils, molt diferent del italià y del flamenc, dels quals la malla es hexagonal. Sols valenciennes y el d'Orleans de París, originaries d'França, però que potser reberen l'influència espanyola, recorden aquest punt de picatge y aquesta forma de malla. Se retrova a Espanya aquest principi, en les puntes d'or y d'argentines antiques, y se pone seguir en quasi totes les puntes coleccioñades per M. Pasco, que guarden, per consegüent, un caràcter molt especial de fabricació, permetent de no confondreles amb els puntes similars classificats com italiana y flamencas.

Ab més, l'Espanya ha adoptat des de temps més reculats una manera de treball nel pintxat del seuus dibuixos que consisteix en una malla quadrada, executada ab l'ajuda d'agulles fixades en plena intersecció dels fils, molt diferent del italià y del flamenc, dels quals la malla es hexagonal. Sols valenciennes y el d'Orleans de París, originaries d'França, però que potser reberen l'influència espanyola, recorden aquest punt de picatge y aquesta forma de malla. Se retrova a Espanya aquest principi, en les puntes d'or y d'argentines antiques, y se pone seguir en quasi totes les puntes coleccioñades per M. Pasco, que guarden, per consegüent, un caràcter molt especial de fabricació, permetent de no confondreles amb els puntes similars classificats com italiana y flamencas.

Alguns puntes, en el genre de puntes de Bruges, son la única excepció a n'aquesta marca disintinta, encara que elles sien certament també espanyoles. Sens dubte, elles son copia d'una fabricació importada, tota vegada que la manera d'essèsser treballats els plens de les flors permet distinguirles del resto de les flors de la resta.

Examinant en un plànol de la ciutat la posició dels monuments esmentats, se veu que estan en una línia quasi recta, que arrenca del recóndol del gran canal, davant de la casa del Correus, y arriba al Est de la Piazza, davant de Sant Jordi el Major.

Es general la creença de que les agulles s'han obrert un llit soterrani per encaminar-los directament d'un a l'altre punt, en lloc de seguir la curva del gran canal. Si aquesta creença obesa a la realitat de les coses, se trobaria amenaçat tot un barri de Venecia, precisament el més ric en monuments magnífics.

Ab motiu de les festes del jubileu, cal guarda la mala nova. Però els temors son avui tan grans que s'ha consultat a una comissió d'arquitectes de Francfort, y a altres d'enginyers hidràulics d'Hamburg. Segons el parec de uns y altres, l'única feina per aturar el mal seria consolidar en tota la llargada dels dues vores del gran canal y les del Sant March, si es que hi hagi temps encara per això.

El gastos de tan magna reparació pujarien a alguns milions de lires.

En Serracàra, enfadat

El senyor Serracàra diu que s'ha enfiat molt y molt per la reclamació que els artistes varen presentar, ab motiu de les rebaixes dels premis de la Exposició, y que, ab tal modu, va arribar a fer la furia a Belles Arts, el dia de la darrera sessió.

L'home entençoposador, fillar de conservatori pel seu preu, se va mostrar tan radical que quedava deviat que estan disposats a negar ni una mica més als premis y als preus de les obres dels artistes. Encara que sobre-sin diners! — que deixa — no n'hi posaria ni un mes. Si no està bé, que se es eniguan, y si massa empinen, treurem tots els premis y s'ha acabat.

Més, malgrat els critis, el senyor Serracàra no tenia rabió: paixón, porque encara que diguin quel junt va excentrar-se, això no es excusa, car el seu president del jurat, y tenia obligació de saber lo que's podia gaster. Segonament, no hi ha dret a comprar un quadre dels Chicharróns tan dolent com aquell que el seu preu, el senyor Giner, va pagar.

Sia el document que varan presentarli abans de començar la conferència, la reproducció del qual donem, sia per lo que's vulga, el senyor Giner va tirar a predicar sobre el respecte que's deu a les coses d'art, encara que representin ideals diferents dels que sostenguin... Ya hi van ésser. Al parlar d'ideals y de corons, y de lo que no feren els revoltats de Portugal, va començar a florir un espoteci de escargolillos de mitjan revolucionari, que no sembla sinó queys trobessim en plena Casa del Pueblo.

Els que escoltaren al senyor Giner de los Ríos, home de parada fàcil y elegant tribunic, pensaven que bé s'havia costat prou als conservadors, de donar el quadre especial a l'Exposició, y declarar-lo oficialment. Més, sia com sia, ara ja es fet, y la exposició de 1911, quedarà consignada com a VI Exposició d'Art Llerosista, per boca del catedràtic senyor Giner de los Ríos.

Realment, si volen guardar l'honor que s'ha de tornar a la vida activa.

El caricaturista Amyc

El nom del elegant caricaturista Amyc, conegut en altre temps per la seva publicitat constant en els principals periòdics humorístics de Barcelona, feia temps que no l'havíem vist en loch.

Des de fa poch, ha tornat a sortir, y després d'uns anys de retratament, que no volen pas dir d'oblit d'estudi y de treball, el jove artista se proposa ara fer l'hivern pròxim, una exposició de caratures, que segurament se celebrarà en les galeries del Fayans Català.

L'Antoni Muntanyola, peníel, l'A. M. fa bé de tornar a la vida activa.

Per l'Art

Abans de començar la conferència que'l daumente titula dona a Belles Arts el senyor Giner de los Ríos, li signé entregat un document seductiu en els següents termes:

«A don Armengol Giner de los Ríos, als que suscriuen, amants de l'art y de la bellesa, considerant que vostre reueme especial condicions d'afiliació y ascendència y autoritat sobre les masses populars de Barcelona, acudeu en aquesta conferència que en la conferència que va a començar, procurar donar als son verb correcte y ric en fons y forma, al anomena que indubitablement i aprofitant la ocaçió que avui se presenta, llençarà com a amant de les arts, cosa, cosa seguida que

les condicions son les següents: El projecte presentarà dibuixos a la ploma, llapis, aquarela o taix relleu per qualsevol procediment, donant idea precisa de la composició y reduïdo al tuman de 10 centímetres, reduible a tres centímetres de diàmetre.

Serà obligatori que contingui l'inscripció «Congresso Nacional de les Arts del Llibre Barcelona 1911» en lletres legibles, fàcil, que podrà combinar-se amb una altra figura, una maravella que eleva la fabricació espanyola a l'alçada de la flamenca, una pesseta d'extremada finor, que prova l'habilitat y destresa de les puntes del país, car els brodaven els fils més fins.

Moltes altres puntes d'aquesta col·lecció, del mateix genre de fabricació, aporten

pageses mítiques de lo que diuen, davant

les quals no cal pas cap comentari ni capelogi.

Acabem diant que aquest recull de models tant variats constitueix un cabal de documents útils per tots aquells que se dediquen a la fabricació de puntes, y contribueix a propagar el gust d'aquest art, que té dret a tots els encorataments d'aquells als qui la fortuna els permet fer viure les interessants obres que's dediquen a n'aquest treball.

Agustí LEFÈBURE.

pera segell y en relieu, però'l distinciu a tall d'adorno tipogràfic, a taca y ratllats.

Els projectes se presentaran en la forma corrent en semblants concursos, a la secretaria de dita Junta, Clars, 73, baixos.

El Jurat podrà concedir, ademés del premi dit, un accésit de 25 pessetes. El terme de presentació acabarà el dia 15 del corrent agost, a les vuit de la nit.

La propietat dels dibuixos o projectes premiats serà de la Junta.

El Jurat estarà format per artistes designats per l'Institut Català de les Arts del Llibre, Junta permanent organitzadora del Congrés, Foment de les Arts Decoratives, Circló Artístic y Círcol de Sant Lluís.

El Jurat podrà declarar desert el concurs, però a fi de que s'pugui adjudicar els premis podrà indicar als autors aqueles modificacions que, sense destruir lo fundamental de la composició decorativa, y que respectivament eleven a vosté.

Vista molts anys pena bé de la cultura nacional.

Barcelona, 30 de juliol de 1911. — Segueixen 30 firmes.

Els cartells de les festes majors

La firaada dels 15 d'agost encara que no ha hagut sucessió, sempre que ha fasss alguna de la obertura de la mateixa.

Lo mateix els paquets contenen petits fotògrafs, que s'los contingut articles aplicables a la fotografia, però no puguen ésser enviats per correu, però han de ser facturats per la immediata estació de Sant Roc, gran velocitat y ports pagats, consignats al senyor president del Foment Regional del Camp de Gibraltar, havent d'inclour, al enviar el taló del f. c., una pesseta en segells de correu per atendre als gastos de transport desde la expressió estació y el pagament del arbitri municipal sobre buits.

Tota la correspondència deu dirigir-se al senyor president d'aquesta societat, al domicili social, Flora, 1, La Llina.

El Foment de les Arts Decoratives

El Foment de les Arts Decoratives ha decidit acudir corporativament a la Exposició d'Arts Decoratives que l'any vinent s'ha de celebrar a Madrid.

El president d'aquesta institució, senyor Renart, està treballant activament un conjunt digno de les arts industrials de Catalunya.

Estem segurs que'l senyor Renart, ab les seves condicions de desvellador de energies, logrará lo que tots esperem, y que en la exposició oficial el poma de Catalunya se farà sentir.

Cal pensar els artistes que envien a n'aquesta exposició, que'l seu envío serà senyalat com a envío de províncies, y que lo més interessant de tot es que no quedi províncies.

En Togores a Salou

Se troba a les platges de Salou el jove y distintiu pintor en Joseph de Togores, treballant en varis teles horitzontals, i en algunes temes preferits a plena llum.

El jove pintor català se proposa aquest hivern concorrer al Saló de la Unió International des Beaux Arts de Paris, de la qual es soci, enveint una obra que de segur ha de créixer de catifes.

En Joseph de Togores permaneixrà en aquell il·luminós país fins a entrada de tardor.

Les obres den Clara

Se tem que en definitiva, després de tots les informàtives y robaixos, comeus ab lo dels preus y les compres de l'Exposició, el Museu del Barcelonès se quedarà sense que hi hagi cap obra del eminent escultor, al menys que sia pagada per l'Ajuntament.

El Juny va entrar en negocis, per adquirir el «Rímen», «La Deessa», y un cap de marbra. A condició de fer «La Deessa» en marbre, en Clara va fer una rebaja considerable en benefici del Museu, donant per poques pessetes l'original de guix, a fi de que Barcelona quedi propietària absoluta de l'obra, que tantes penes ha donat al nostre comunitat.

Més, han vingut les rebajes de la secció d'Escultura — que s'han motivat en la de pintura, dient que'l Juny va extremitar-se, en l'escultura no ho poden dir, porque això no va succeir — y resulta que l'Ajuntament compra'l guix de «La Deessa», solament el guix, deixant correr la reproducció en marbre, degut a la qual s'havia fet la rebaja.

Les altres escultures sofreixen també en el seu preu una rebaja vergonyosa, fent tot plegar que l'minent estatua no estigué disposita a deixar per aquests preus la venda.

En Clara, donchis, se'n tornarà ab les seves obres, y causa de tantes injurias y inconsideracions, es seguir que trigaran a vèvel per aquí.

Huixau com que les nostres exposicions servixin per allunyar als artistes.

Bones compres

El Museu ha adquirit dues precioses obres, a la exposició de l'ent